BILAGA M1.17 SAMRÅDSMÖTE ST1

MAXIMA
Projekt tillstånd
Tillståndshandling
Miljöbalken

2025-05-28 Slutversion

Samråd med ST1 om projekt MAXIMA

Datum:	2025-01-30
Tid:	11:00- 12:00
Plats:	Hjälmaregatan 3 och digitalt (Zoom)

Närvarande

Namn		Roll
ST1		
Liselott Roth		Projektledare, tidiga skeden och genomförande. Huvudkontaktperson gällande MAXIMA.
Tobias Johansson		Regionchef, ansvar för produktions- och uppgraderingsanläggningar
Martin Mogren	Digitalt	Anläggningsansvarig, uppgraderingsanläggningar
VA SYD		
Lena Hellberg		Projektledare Tillstånd
Petra Mani	Digitalt	Bitr. projektledare Tillstånd
Elisabeth Werner		Juridiskt ombud (Delphi) för tillståndsansökan
Anna Palm		Funktionsansvarig Funktion Fastighet
John Sjöström	Digitalt	Ansvarig samråd
Katarina Wright	Digitalt, Protokollförare	Handläggare samråd

Det som anges i protokollet är information som framkom på möte utöver det som framgår av powerpointpresentationen (bilaga 1). Även under mötet ställda frågor och lämnade svar redovisas i protokollet.

1 Välkomna

Lena Hellberg hälsar alla välkomna och presenterar förutsättningar för mötet

- Syfte med möte är avgränsningssamråd och att VA SYD ska få återkoppling med frågor och information på program MAXIMA
- Protokoll och presentation kommer att delges ST1
- Genomgång agenda
- Presentation av mötesdeltagare (se deltagarlista)

2 Inledning och presentation av avloppsreningssystemet MAXIMA

2.1 MAXIMA- ett nytt system för rening av vårt avloppsvatten

Lena Hellberg presenterar

VA SYDs verksamhet och MAXIMA presenteras

- VA SYD är en av Sveriges största VA-organisationer med verksamhet som pågår dygnet runt.
- VA SYD arbetar med bland annat rening av avloppsvatten, till viss del rening av dricksvatten, hantering av skyfall och insamling av avfall för återvinning och återbruk.
- Kommunerna Burlöv, Malmö, Lomma och Lund går ihop och satsar på ett regionalt avloppsreningssystem.
- Det finns behov av större kapacitet och ny infrastruktur för att ta emot avloppsvatten.
- Utbyggnaden av avloppsreningsverket omfattar en kapacitetsökning från dagens anslutning om cirka 360 000 personer till cirka 690 000 personer. Det motsvarar en kapacitet om cirka 820 000 personekvivalenter (pe).
- MAXIMA är ett system som består av olika anläggningsdelar. Ansökan omfattar om- och utbyggnad av Sjölunda avloppsreningsverk, nya utloppsledningar i Öresund, ny pumpstation i Sjölunda, Avloppstunnel Söder under Malmö och Avloppstunnel Norr från Lund till Malmö.
- Alla anläggningsdelar ska ses som ett tekniskt system. Tillstånd söks för hela systemet.
- Överföringsledningar, rivning och avveckling av Källby och Borgeby avloppsreningsverk ingår inte i tillståndsansökan. Överföringsledningarna hanteras med ledningsrätt.
- Flera avloppsreningsverk i regionen är i behov av utbyggnad och modernisering för att möta befolkningstillväxt och strängare miljökrav.
- Flödet in till Sjölunda avloppsreningsverk planeras bli maximalt 10 m^3/s, med lägre medelflöde.

Fråga från ST1: Vilka av de anläggningsdelar som redovisas här är nybyggnationer?

Svar från VA SYD: Samtliga anläggningsdelar ska byggas (redovisas i presentationen avsnitt Avloppsreningssystemet).

2.2 Samhällsnyttor

Lena Hellberg presenterar projektets nyttor

- Trygga tillväxt och möta en växande befolkning. VA SYD vill arbeta proaktivt, vilket är nödvändigt då ledtiderna för denna typ av projekt är långa. Regionens befolkningstillväxt, stadsutveckling och klimatförändringar behöver hanteras för att samhället ska kunna fungera.
- Regional samordning minskar belastningen på mindre vattendrag, genom att lokala avloppsreningsverk kan stängas och förbättrad reningsteknik på Sjölunda avloppsreningsverk. Renat avloppsvatten släpps långt ut i Öresund.
- Återvinna energi för att arbeta med en cirkulär ekonomi, exempelvis genom att uppgradera gas till bränsle.
- Stärka VA SYD genom att kompetens samlas på ett ställe och det krävs mindre investeringar över tid med färre reningsverk, exempelvis för att implementera framtida läkemedelsrening.
- Ett robust system skapas med en ökad driftsäkerhet som kan hantera framtida störningar och kriser i regionen under lång tid framåt. En fungerande avloppsvattenrening är en förutsättning för att samhället ska fungera.

2.3 Preliminär tidplan

Lena Hellberg presenterar

- Schematisk, förenklad beskrivning av tidplanen
- VA SYD planerar skicka in ansökan till mark- och miljödomstolen under försommaren 2025 och räknar med att det tar cirka 2 år att få tillstånd, dvs 2027.
- Byggskede pågår enligt preliminär tidplan sedan till 2035.
- Det är mest tidskritiskt att bygga ut Sjölunda avloppsreningsverk.
- Byggnation av Sjölunda avloppsreningsverk sker under pågående drift, därav en beräknad byggtid på 8 år. Den successiva om- och tillbyggnaden som ska ske under pågående drift gör att byggtiden är lång.
- Bygga avloppstunnlarna och schakt tar cirka 4-5 år. Avloppstunnlarna byggs parallellt med Sjölunda avloppsreningsverk.
- Schakt kommer byggas före tunnlarna. Själva schakten tar cirka 6-12 månader att bygga, därefter pågår aktivitet på arbetsområdet i varierande omfattning under byggskedet.

Fråga från ST1: Hur bedömer VA SYD sannolikheten för överprövning? Är det inräknat i tidplanen?

Svar från VA SYD: Sannolikheten för överprövning bedöms som hög, men ingår inte i tidplanen då det inte går att förutse vilka delar som kan komma att överprövas. VA SYD kommer ansöka om verkställighetsförordnande. I nuläget inte klart hur ett sådant yrkande kommer formuleras.

Fråga från ST1: Hur ser tidplanen för avloppsreningsverket ut och övergångsvillkor?

Svar från VA SYD: Sjölunda avloppsreningsverk är redan idag i behov av ombyggnation. Först när hela systemet är byggt och driftskedet påbörjas kan vatten från Lund börja ledas in i avloppsreningsverket. Tidplanen som redovisas under detta möte är en tidplan för tillståndsansökan och är inte detaljerad för specifika anläggningsdelar. Övergångsvillkoren ska gälla fram till driftsättning.

En dialog mellan VA SYD och ST1 kommer att behövas i byggskedet för att planera och samordna arbeten.

3 Tillståndsansökans omfattning

3.1 Placering

Lena Hellberg presenterar anläggningarnas placering

- Avloppsreningsverket byggs om på befintlig fastighet - Sjölunda 9. Det är beläget inom ett industriområde, med cirka 1 kilometer till närmaste bostäder.
- Utloppsledningarna går ut i havet från Sjölunda 9, utsläppspunktens placering har föregåtts av utvärdering av flera alternativa placeringar. De planerade utloppsledningarna sträcker sig cirka 4 kilometer ut i Öresund, medan befintliga ledningar är 2 kilometer långa. Utsläppspunktens läge grundar sig på resultat från recipientutredningar.
- Som alternativ till Avloppstunnel Söder har VA SYD utrett ett nytt tryckavloppssystem. Med valt alternativ bedöms det bli mindre störningar och en tunnel har större magasineringsmöjlighet. Avloppstunneln följer befintliga pumpstationer för att på ett enkelt sätt ansluta till befintligt ledningsnät.
- Avloppstunnel Norr sträcker sig från Källby i Lund till S01 Sjölunda pumpstation. Tunneln följer järnvägen och dras i stora delar under jordbrukslandskap. Tunneln anläggs nära befintliga pumpstationer för att undvika långa anslutningar till befintligt ledningsnät. VA SYD har även utrett alternativ med markförlagd ledning men alternativet bedöms innebära större störningar och längre anslutningar till befintligt ledningsnät än tunnelalternativet.

4 Planerad verksamhet

Elisabeth Werner presenterar

Tillstånd enligt miljöbalken kräver att avgränsningssamråd genomförs. Samrådssynpunkter beaktas vid framtagande av miljökonsekvensbeskrivningen.

VA SYD avser att söka tillstånd enligt flera kapitel i miljöbalken.

- Miljöfarlig verksamhet (9 kap. MB):
    - För om- och utbyggnad samt kapacitetsökning av Sjölunda avloppsreningsverk
- Vattenverksamhet (11 kap. MB):
    - Avloppstunnlarna är inte tillståndspliktiga i sig men eftersom de kräver bortledning av grundvatten (från schakten) behöver tillstånd för vattenverksamhet sökas. De nya utloppsledningarna i Öresund samt övriga arbeten som kommer att ske i vattenområde omfattas också av tillståndspliktig vattenverksamhet.
- Tillstånd och dispenser enligt 7 kap. MB och artskydd:
    - Behov av tillstånd för påverkan av Natura 2000 utreds men omfattas av detta samråd.
    - Det kan behöva sökas dispens från artskyddsförordningen. Frågan utreds, men VA SYD vet i dagsläget att dispens kommer att krävas exempelvis för nedtagning av träd.
- Följdverksamheter (16 kap. MB):

- Inkluderar verksamheter som inte är tillståndspliktiga i sig men som den planerade verksamheten är beroende av för att kunna uppfylla ändamålet med verksamheten, t.ex. transporter och det befintliga ledningsnätet.

Fråga från ST1: Kommer transporter tas upp i ansökan?

Svar från VA SYD: Ja, framförallt transporter i byggskedet kommer att ge påverkan. I driftskede förväntas ingen betydande påverkan ske avseende transporter. Det kommer att bli likvärdigt mot idag.

4.1 Avgränsningar

4.1.1 Geografisk avgränsning

Elisabeth Werner presenterar

- Samrådskretsen är avgränsad utifrån påverkansområden för grundvatten, buller och vibrationer. Den miljöaspekt där påverkan är störst har varit styrande, varför den styrande aspekten varierar mellan olika platser.

5 Avloppsreningssystemet

5.1 Sjölunda avloppsreningsverk samt utloppsledningar

Lena Hellberg presenterar

- Ombyggnaden sker succesivt, så avloppsreningsverket kommer vara i drift under byggnationen.
- Röda kryss på sidan 15 i powerpointpresentationen är de anläggningar som planeras rivas, gröna markeringar på sidan 15 i powerpointpresentationen planeras vara kvar.
- Blå linjer på sidan 15 i powerpointpresentationen visar de planerade utloppsledningarna. En utloppspumpstation kommer byggas där.
- Cirka 8 år bedömer VA SYD att det tar att bygga om- och ut Sjölunda avloppsreningsverk. Nya reningssteg kopplas in successivt.

5.1.1 Planerad utformning Sjölunda avloppsreningsverk

Lena Hellberg presenterar

- Skillnaden mot dagens avloppsreningsverk är att det blir en mer sammanhållen linje för avloppsvattens väg från inlopp till utlopp.
- Slamlinjen ligger i den övre delen.
- För att kunna anpassa anläggningen för framtiden, finns det både en reserverad yta för läkemedelsrening och en för framtida expansion.

5.1.2 Utloppsledningar

Lena Hellberg presenterar

- Från utloppspumpstation till cirka 2 kilometer från land anläggs utloppsledningarna i muddrad ränna eftersom det är grunt.
- Pålning kommer behövas för att förankra ledningarna, så att de inte flyttar sig i sidled de yttre cirka 2 kilometer av ledningssträckningen.
- Recipientutredningen visar att den planerade utsläppspunkten är belägen där omsättningen av vatten är god samt med nord-sydliga strömmar som gör att det renade avloppsvattnet inte trycks in mot Lommabukten.

5.2 Avloppstunnel Söder

Petra Mani presenterar

- Vattnets väg går från schakt S15 Turbinen till Sjölunda avloppsreningsverk via Sjölunda pumpstation.
- Huvudtunneln är cirka 5,5 kilometer lång och cirka 5 meter i diameter.
- De två mikrotunnlarna är cirka 2,5 kilometer långa totalt och cirka 2 meter i diameter.
- Huvudtunneln drivs från S01 Sjölunda pumpstation uppströms mot S15 Turbinen. Tunnelmassor transporteras till och tas upp vid S01 Sjölunda pumpstation.
- Byggtid för tunneln är cirka 4-5 år, ej inräknat pumpstationen.
- Tunnlar ger ökad kapacitet.

5.3 Schakt

Petra Mani presenterar

- Först byggs stödväggarna, sen grävs det ut jord och berg inom stödväggarna. Därefter gjuts bottenplattan. Sen byggs innerväggarna och då uppnås den vattentäta konstruktionen. Först då kan avloppstunneln anslutas till schaktet.
- Grundvattenpåverkan uppstår framförallt när man schaktar sig ned. Efter tätning förväntas ingen grundvattenpåverkan.

5.4 Tunneldrivning

Petra Mani presenterar

- Det förutsätts att huvudtunneln kommer att drivas med EPB-TBM med segmentlining. Antagandet bygger på erfarenheter från Citytunnel-projektet i Malmö och tunnelprojekt i Köpenhamn med liknande markförhållanden.
- Berget mals sönder och förtillverkade betongsegment placeras av maskinen bakom drivningsfronten, cirka 2 meter åt gången och bildar en tät ring. Skruvtransportör och transportband matar massor bakåt mot S01 Sjölunda pumpstation för Avloppstunnel Söder.
- Mikrotunnlarna är mindre och anläggs med en annan metod (pipejacking) där cirka 3 meter långa betongrör trycks framåt och skapar en tät betongtunnel.

6 Aktuella schakt med arbetsområden

Lena Hellberg presenterar

- Redovisning av arbetsområdet för S01 Sjölunda pumpstation. Arbetsområdet kommer nyttjas både i bygg- och driftskede vilket ställer stora krav på arbetsmiljö.

Fråga från ST1: Hur ska ST1 kunna ha befintlig anläggning i drift samt bygga ny anläggning?

Svar från VA SYD: Det behövs kommunikation kring detta. I tillståndsansökan går VA SYD in med befintlig anläggning med en kapacitetsökning för uppgradering av gas som bedöms rimlig för framtida behov. Om ny anläggning skiljer sig från befintlig anläggning får det sedan hanteras genom ett ändringstillstånd.

Svar från ST1: Befintlig anläggning klarar en begränsad effektökning. Den befintliga anläggningen klarar en effekt på 23 GWh och kan eventuellt pressas upp. ST1 utvärderar idag olika alternativ för en ny anläggning. Den nya anläggningen som ST1 planerar för Innebär en högre effekt. Faller under verksamhetskod 40.15 i miljöprövningsförordningen som gäller för mer än 1500 MWh.

7 Förväntad miljöpåverkan

7.1 Påverkan i bygg- och driftskede

John Sjöström presenterar

- Förväntad miljöpåverkan uppkommer framförallt i byggskedet i samband med schakter, tunnlar, om- och tillbyggnad av Sjölunda avloppsreningsverk.
- Miljöpåverkan i byggskede utgörs bland annat av:
    - Påverkan på grundvattennivåer och grundvattenkvalitet.
    - Utsläpp av överskottsvatten, renas lokalt innan utsläpp till recipient.
    - Transporter och masshantering. Behövs dialog under byggskede då mycket arbeten kommer ske på fastigheten Sjölunda 9.
    - Buller och vibrationer. Generellt kan man jobba med åtgärder som avskärmning, arbetstider och information för att reducera bullerpåverkan. Viktigt att vidta försiktighetsmått för att värna om personal, både hos ST1 och Sjölunda. Behövs dialog.

- I driftskedet är den huvudsakliga miljöpåverkan utsläpp till recipient med ny utsläppspunkt och ny avloppsreningsanläggning. Transporter, luft och lukt förväntas vara likartat dagens situation.

Fråga från ST1: Det vore bra att hitta form för samarbete då byggtiden för MAXIMA är lång. Var passar uppgraderingen av ST1s anläggning in i MAXIMAs tidplan?

Svar från VA SYD: Har inte svar nu utan det handlar om samverkan i byggskedet och om att störa varandra så lite som möjligt.

Svar från ST1: ST1 vill gärna granska texter i ansökan som beskriver uppgraderingen och ökat effektuttag samt villkor som är kopplade till detta.

Fråga från VA SYD: Kan ST1 skriva det i sitt yttrande?

Svar från ST1: Ja.

Fråga från VA SYD: Har ST1 fått den enkät som skickats ut för inventering av vibrationskänsliga verksamheter och anläggningar?

Svar från ST1: Mötesdeltagarna känner inte till att de fått enkäten. Den befintliga anläggningen är inte vibrationskänslig men en framtida kan eventuellt vara det beroende på teknikval.

Svar från VA SYD: VA SYD skickar enkäten till ST1. Enkäten gäller inventering av befintliga anläggningar. I det fall en framtida anläggning är vibrationskänslig får det hanteras i senare skede.

8 Övriga frågor

Fråga från ST1: Vem kan ST1 ha som kontaktperson hos VA SYD?

Svar från VA SYD: Lena Hellberg är ansvarig för tillståndsansökan och för frågor gällande ansökan kan Lena kontaktas.

Svar från ST1: Ser fram emot dialog och vill gärna bidra med hur en framtida uppgradering kan se ut.

Svar från VA SYD: VA SYD kommer gå in med befintlig anläggning i ansökan eftersom en konsekvensbeskrivning behöver kunna göras och VA SYD kan inte konsekvensbeskriva en framtida anläggning. En ny anläggning innebär ett ändringstillstånd.

Svar från ST1: ST1 kan hjälpa till med beskrivning av hur en uppgradering kan se ut. ST1 söker tillstånd för annat där uppgraderingar ligger med och det gäller då att vara tillräckligt specifik.

Fråga från VA SYD: Hur är det med påverkan på mängden kemikalier?

Svar från ST1: Det varierar med teknikval. I ansökan får man beskriva maximalfallet och resonera kring vilket intervall det rör sig om.

Fråga från VA SYD: Hur är tidsaspekten för att byta ut anläggningen?

Svar från ST1: Det är egentligen när det passar in. Generellt kan det göras så fort som möjligt men det är inte bråttom utan handlar om att kunna möta behoven när uppskalning har skett. ST1 har lättare att anpassa sig än MAXIMA.

ST1 inkommer med förslag på hur uppgraderingen kan formuleras i ansökan senast 2025-02-05, så ska VA SYD avgöra hur det eventuellt kan hanteras.

ST1 inkommer med ett formellt samrådsyttrande inom samrådstiden som avslutas 28 februari.

VA SYD översänder kontaktuppgifter.

Lena Hellberg avslutar och tackar för mötet.

9 Bilagor

Bilaga 1. Presentation vid samrådsmöte